

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА
СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Одеса
Астропринт
2024

УДК 327.7(075.8)

M580

Укладачі:

І. В. Максименко, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Д. В. Кузьмін, старший викладач кафедри міжнародних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

М. Л. Гладий, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка;

С. О. Маковський, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Навчально-наукового Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
(протокол № 5 від 29 грудня 2023 року)*

Міжнародні організації : метод. вказівки до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / уклад: І. В. Максименко, Д. В. Кузьмін. – Одеса : Астропринт, 2024. – 32 с.

Методичні вказівки розраховані на поглиблене вивчення тем навчальної дисципліни «Міжнародні організації» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та були розроблені відповідно до силябусу та робочої програми дисципліни. Основна мета вказівок – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні тем практичних занять та у процесі самостійної роботи.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тематика змістових модулів, завдання та література	6
Тематика практичних занять, завдання та література	14
Самостійна робота студентів	20
Питання до підсумкового контролю	23
Рекомендована література	25
Форми контролю і методи оцінювання	29

УДК 327.7(075.8)

© Максименко І. В., Кузьмін Д. В., укладання, 2024

ВСТУП

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні організації» призначені для допомоги здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», які навчаються в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова на Факультеті міжнародних відносин, політології та соціології.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародні організації» є ознайомлення здобувачів з основними засадами, класифікацією, принципами функціонування та загальносвітовими та регіональними тенденціями розвитку і діяльності міжнародних організацій.

Вивчення і засвоєння студентами зазначеного предмету сприятиме усвідомленню основних категоріальних елементів теорії та концептуальних засад системи міжнародних організацій світу, розумінню основних політологічних та міжнародно-правових теорій щодо міжнародних організацій; ознайомленню з підходами до класифікації міжнародних організацій; набуття знань щодо цілей, структури та функцій міжнародних організацій, їх ролі в системі міжнародних відносин і міжнародної безпеки; а також набуття навичок по сприйняттю та науковому аналізу міжнародних відносин з точки зору діяльності міжнародних організацій з отриманням розуміння подальшої сфери спеціалізації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог (ІК).

2. ЗК04. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

3. ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

4. ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

5. СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

6. СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

7. СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

1. РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

2. РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

3. РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні організації» складається із таких змістових модулів:

1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I: ГЛОБАЛЬНА СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II: РЕГІОНАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТЕМАТИКА ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ, ЗАВДАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ГЛОБАЛЬНА СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тема 1

ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Вивчення міжнародних організацій доцільно розпочати з історичного огляду появи міжнародних організацій. Далі простежується процес зростання ролі міжнародних організацій з виокремленням чинників, що впливають на це. Надається загальне уявлення про підходи різних політичних теорій щодо міжнародного співробітництва та міжнародних організацій. Важливим є розкриття поняття та загальної характеристики міжнародних організацій. Надалі слід привертати увагу здобувачів до класифікації міжнародних організацій та способів їх створення, визначити форми та механізми членства в них. Виокремлення та характеристика функцій міжнародних організацій є важливим для кращого розуміння підходів до класифікації та напрямів діяльності міжнародних організацій. Прийняття рішень в рамках міжнародних організацій сприяє розумінню здобувачами правового та функціонального характеру діяльності міжнародних організацій.

Література:

1. Кучик О. Еволюція поняття міжнародної організації: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2012. Випуск 30. С. 24-32.
2. Кучик О., Кучик Г.. Формування концепту «міжнародні організації» в системі наукових дисциплін: концептуальні засади дослідження. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2017. Вип. 42. С. 84-96.
3. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.
4. Скрипник О.М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. 226 с.

5. Gutner T. *International Organizations in World Politics*. SAGE publications, 2017. 304 p.

Тема 2

СТРУКТУРА ТА РОЛЬ ООН У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Цей розділ доцільно починати з розгляду передумов та історії створення ООН. Особлива увага приділяється місцю та ролі ООН у роки «холодної війни» з виокремленням інтересів провідних акторів у діяльності цієї організації. Здобувачам пропонується визначити особливості структури ООН, визначити її органи та спеціалізовані організації. Зокрема, увага приділяється ролі ООН та її органів у формуванні та закріпленні міжнародно-правових норм.

Надалі в рамках даної теми характеризуються функції та основні напрямки діяльності Генеральної Асамблеї ООН. Простежується еволюція її діяльності, склад, повноваження та особливості прийняття рішень. Особлива увага надається вивченню Ради Безпеки ООН. Розглядаються питання членства в цьому органі; визначаються структура та основні форми (методи) роботи. Напрямок діяльності та механізм прийняття рішень у Раді Безпеки ООН розглядається як в історичному контексті, так і з урахуванням поточних викликів та дискусій щодо реформування Ради Безпеки ООН.

Література:

1. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.
2. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.
3. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.
4. United Nations Charter. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>
5. The UN Security Council. *Council on Foreign Relations*. 2023. February 28. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/un-security-council>

ТЕМА 3. ДІЯЛЬНІСТЬ ООН НА СВІТОВІЙ АРЕНІ

Розкриття особливостей діяльності ООН на світовій арені доцільно почати з огляду та вивчення повноважень та функцій Секретаріату та Генерального секретаря ООН. Так, наголошується, що Секретаріат є ключовим органом всієї системи Організації Об'єднаних Націй, до повноважень якого належать питання розробки міжнародних економічних і соціальних програм, програм в сфері науки і техніки, збору, аналізу, підготовки аналітичних та статистичних даних з питань міжнародної торгівлі, транспорту, промисловості тощо, а також їх розповсюдження. Окремо обговорюється посада Генерального секретаря ООН та його повноваження.

Надалі розкривається структура та повноваження Міжнародного Суду, який є головним юридичним органом ООН, функції якого полягають у прийнятті рішень і ухваленні висновків з різних питань спірного характеру.

Характеризуючи Економічну та Соціальну Раду ООН підкреслюються особливості її функціональної діяльності, яка спрямована на розвиток міжнародного економічного та гуманітарного співробітництва. Вказується на специфіку роботи та складу ЕКОСОП, її структурні підрозділи.

Окрема увага приділяється розгляду миротворчої та посередницької діяльності ООН, ролі організації у міжнародних конфліктах. Виокремлюються і пояснюються відмінності між різними типами миротворчих і миропідтримуючих операцій. Відзначається особливість процесу прийняття рішень щодо направлення миротворчих місій.

Література:

1. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К.: Либідь, 1995. 112 с.
2. Жукорська Я. М. Історія виникнення та становлення миротворчої діяльності ООН. *Часопис Київського університету права*. 2020. №4. С. 423-427.
3. Зленко А.М. Організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. *Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-*

во "Наукова думка", 2010. 728 с.. URL: [http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia Obiednanykh 1](http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia+Obiednanykh+1)

4. Ковтун О. Ю. Миротворча діяльність ООН у XXI столітті. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 96, Ч. I. С. 118-122.
5. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.
6. The Oxford Handbook on the United Nations 2nd Edition / Ed. by Thomas G. Weiss, Sam Daws. Oxford University Press, 2020. 1016 p.
7. United Nations Charter. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

ТЕМА 4. СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ООН

У цьому розділі здобувачі знайомляться з окремими спеціалізованими установами ООН, які діють на постійній основі, серед яких: Міжнародна організація труда, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, ЮНЕСКО, Світова організація охорони здоров'я, Всесвітній банк, Міжнародний Валютний Фонд, Світова Організація Торгівлі, МАГАТЕ. Надаються пояснення щодо історії їх виникнення, їхньої діяльності, складу, функцій та місця в структурі ООН.

Література:

1. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.
2. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.
3. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.
4. The Oxford Handbook on the United Nations 2nd Edition / Ed. by Thomas G. Weiss, Sam Daws. Oxford University Press, 2020. 1016 p.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II РЕГІОНАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 5 ЄВРОАТЛАНТИЧНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ БЕЗПЕКОВІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема починається з вивчення історії створення Північноатлантичного альянсу, розтлумачення його мети та завдань у XX столітті. Надалі розглядаються етапи розширення НАТО, розкривається трансформація стратегічних цілей. Важливим є розуміння функцій та структури НАТО, еволюції завдань діяльності у XX – XXI століттях. Окрема увага надається стратегічним документам організації з розглядом ролі операцій НАТО за межами Альянсу.

Надалі розкривається особливості створення і діяльності Західноєвропейського Союзу. Окрема увага надається формуванню та еволюції Спільної Зовнішньої та Безпекової Політики Європейського Союзу.

Також здобувачам надаються пояснення щодо специфіки організації, діяльності та перспектив функціонування ОБСЄ, її ролі в сучасній системі міжнародної безпеки.

Література:

1. European Security Strategy - A secure Europe in a better world. *The Council of the EU*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/european-security-strategy-secure-europe-better-world/>
2. Fahron-Hussey, C. *Military Crisis Management Operations by NATO and the EU: The Decision-Making Process*, Wiesbaden: Springer Nature, 2019. 343 p.
3. Gutner T. *International Organizations in World Politics*. SAGE publications, 2017. 304 p.
4. OSCE. Who we are. *OSCE official webpage*. URL: <https://www.osce.org/whatistheosce>

5. The Oxford Handbook of International Organizations. Ed by Jacob Katz Cogan, Ian Hurd, Ian Johnstone. Oxford University Press, 2016. 1344 p.

Тема 6 ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Цей розділ доцільно розпочати з визначення чинників появи та еволюції Європейського Союзу. Далі розкриваються принципи та інституційна структура ЄС. Розглядаються функції та діяльність Європейської Комісії. Здобувачам пояснюються структура та система прийняття рішень Ради Міністрів ЄС, повноваження та формування Європарламенту. Також вивчаються етапи розширення Європейського Союзу. Увага надається Європейській політиці сусідства та її ролі в діяльності ЄС.

Окремо розглядаються структура, мета, завдання і принципи діяльності Ради Європи.

Література:

1. Європейські Союз: історія і засади функціонування: Навчальний посібник / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко.; за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 751 с.
2. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / В. В. Корпійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за заг. ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
3. Council of Europe. Who we are. *Official webpage of Council of Europe*. URL: <https://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are>
4. The Oxford Handbook of International Organizations. Ed by Jacob Katz Cogan, Ian Hurd, Ian Johnstone. Oxford University Press, 2016. 1344 p.

Тема 7 РЕГІОНАЛЬНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ УГРУПУВАННЯ В АЗІЇ, ПІВНІЧНІЙ І ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, АФРИЦІ

У цьому розділі характеризуються основні регіональні організації Азії, Північної і Південної Америки та Африці, серед яких Азіатсько-

Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС), Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА), Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Африканське економічне співробітництво.

Література:

1. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.
2. Міжнародні організації. Навчальний посібник. / за ред.. О.С. Кучика. 2ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 749 с.
3. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001. 340 с.
4. The Oxford Handbook of International Organizations. Ed by Jacob Katz Cogan, Ian Hurd, Ian Johnstone. Oxford University Press, 2016. 1344 p.

Тема 8

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Цей розділ доцільно почати з розкриття особливостей участі України в ООН. Додатково аналізується співробітництво України зі Світовим Банком та МВФ. Надалі розглядається регіональний вимір участі України в міжнародних об'єднаннях. Так, здобувачам пояснюється «членство» України в СНД, Україна в ОЧЕС та ГУАМ.

Окрема увага надається вивченню основних напрямків та перспектив співробітництва України з ЄС та НАТО.

Література:

1. Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / Коваль І.М. та ін.. Одеса: «Астропринт», 2008. 142 с.
2. Європейські Союз: історія і засади функціонування: Навчальний посібник / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко.; за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 751 с.

3. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за заг. ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
4. Міжнародні організації. Навчальний посібник. / за ред.. О.С. Кучика. 2ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 749 с.
5. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навч. посібник. Київ: Знання, 2010. 572 с.
6. Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО від 09.07.1997. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_002

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА

Проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти надає можливість вирішення наступних дидактичних цілей:

- сприянню поєднанню лекційних занять з самостійною навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти, а саме, теоретичну підготовку з практичною;
- розвитку умінь, навичок розумової праці, уміння застосовувати свої теоретичні знання для реалізації практичних завдань;
- формування у здобувачів вищої освіти інтересу до науково-дослідної роботи та залучення їх до наукових досліджень на кафедрі міжнародних відносин;
- забезпечення системного повторення, поглиблення та закріплення знань здобувачів вищої освіти за певною тематикою;
- поліпшенню навички здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності;
- здійснення діагностики і контролю знань здобувачів вищої освіти з окремих розділів і тем програми, формування уміння та навичок виконання окремих аспектів професійної діяльності у майбутньому.

Практичне заняття № 1 (4 години)

СТРУКТУРА ТА РОЛЬ ООН У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Питання для обговорення

1. Передумови та історія створення ООН.
2. Напрямки діяльності та механізм прийняття рішень у Раді Безпеки ООН.
3. Напрямки діяльності та механізм прийняття рішень у Генеральній Асамблеї ООН.

Література:

1. Зленко А.М. Організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. *Енциклопедія історії України*: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-

во "Наукова думка", 2010. 728 с.. URL: [http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia Obiednanykh 1](http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia+Obiednanykh+1)

2. Ковтун О. Ю. Миротворча діяльність ООН у XXI столітті. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 96, Ч. I. С. 118-122.
3. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.
4. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.
5. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.
6. The Oxford Handbook on the United Nations 2nd Edition / Ed. by Thomas G. Weiss, Sam Daws. Oxford University Press, 2020. 1016 p.
7. United Nations Charter. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

Практичне заняття № 2 (2 години) ДІЯЛЬНІСТЬ ООН НА СВІТОВІЙ АРЕНІ

Питання для обговорення

1. Миротворча та посередницька діяльність ООН.
2. Повноваження та функції Секретаріату та Генерального секретаря ООН.
3. Структура та повноваження Міжнародного Суду.

Література:

1. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К.: Либідь, 1995. 112 с.
2. Жукорська Я. М. Історія виникнення та становлення миротворчої діяльності ООН. *Часопис Київського університету права*. 2020. №4. С. 423-427.
3. Ковтун О. Ю. Миротворча діяльність ООН у XXI столітті. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 96, Ч. I. С. 118-122.

4. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.

5. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.

6. The Oxford Handbook on the United Nations 2nd Edition / Ed. by Thomas G. Weiss, Sam Daws. Oxford University Press, 2020. 1016 p.

7. United Nations Charter. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

Практичне заняття № 3 (2 години) СПЕЦІАЛІЗОВАНІ УСТАНОВИ ООН

Питання для обговорення

1. Міжнародна організація труда
2. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН
3. ЮНЕСКО.

Література:

1. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.

2. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.

3. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.

4. International Organization and Global Governance. Edited By Thomas G. Weiss, RordenWilkinson. Routledge. 2018. 806 p.

5. Matsushita M., Schoenbaum T., Mavroidis P., Hahn M. The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy. Oxford University Press. 2017. 944 p.

6. The Oxford Handbook on the United Nations 2nd Edition / Ed. by Thomas G. Weiss, Sam Daws. Oxford University Press, 2020. 1016 p.

7. The United Nations Security Council and War: The Evolution of Thought and Practice since 1945 / Ed by: Lowe V., Roberts A., Welsh J. Oxford University Press, 2010. 816 p.

Практичне заняття № 4 (2 години) ЄВРОАТЛАНТИЧНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ БЕЗПЕКОВІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Функції та структура НАТО
2. Етапи розширення НАТО
3. Діяльність та перспективи ОБСЄ.

Література:

1. Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / Коваль І.М. та ін.. Одеса: «Астропринт», 2008. 142 с.

2. Кузьмін Д.В. Виклики європейської безпеки та сучасна роль НАТО для України та світу. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса. 2008. Том 13. випуск 5 (соціологія і політичні науки). С. 823-833.

3. Міжнародні організації. Навчальний посібник. / за ред.. О.С. Кучика. 2ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 749 с.

4. Fahren-Hussey, C. Military Crisis Management Operations by NATO and the EU: The Decision-Making Process, Wiesbaden: Springer Nature, 2019. 343 p.

5. Gutner T. International Organizations in World Politics. SAGE publications, 2017. 304 p.

6. International Organization and Global Governance. Edited By Thomas G. Weiss, RordenWilkinson. Routledge. 2018. 806 p.

7. Karns M., Mingst K., Stiles K.. International Organizations: The Politics and Processes of Global Governance. 3rd edition. Lynne Rienner Publishers, 2015. 650 p.OSCE. Who we are. *OSCE official webpage*. URL: <https://www.osce.org/whatistheosce>

Практичне заняття № 5 (4 години) ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для обговорення

1. Принципи та інституційна структура ЄС
2. Етапи розширення ЄС
3. Європейська політика сусідства

Література:

1. Європейські Союз: історія і засади функціонування: Навчальний посібник / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко.; за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 751 с.
2. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / В. В. Корпійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за заг. ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
3. Максименко І. В. Врегулювання криз та конфліктів як інструмент безпекового співробітництва ЄС та України. *Вісник ОНУ. Серія Політичні науки*. 2018. Т. 23. Вип. 2 (31). С. 53-68.
4. Максименко І. В. Безпекове співробітництво ЄС з Україною в умовах гібридних викликів та загроз. *Акторність ЄС в часи COVID-19 та політика щодо сусідів: матеріали круглого столу*, Одеса, 4 серпня 2021 / ОНУ імені І. І. Мечникова; ГО «Сприяння між культ. Співробітництву»; за заг. ред. Брусилоської О. І. Одеса: Фенікс, 2021. С. 37-42.
5. Максименко І. В. Політика ЄС щодо Чорноморського регіону: конфлікт інтересів, відповідальності та загроз. *Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники та сценарії майбутнього* / За заг. ред. О. І. Брусилоської, І. М. Коваля, В. А. Дубовика. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2020. С. 85-100.
6. Максименко І. В., Кузьмін Д. В. Відносини України – ЄС крізь призму стратегічної культури. *Стратегічна культура та зовнішня політика України* / Під заг. ред. І. М. Коваля, О. І. Брусилоської, В. А. Дубовика. – Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2017. – С. 55-78.
7. Kuzmin D. Soft power vs hard power: is there place for the EU as such “common neighboring” countries as Ukraine? *Odesa National University Herald. Sociology and Politics*. 2018. Volume 23. Issue 2 (31). P. 262-263.

Практичне заняття № 6 (2 години)

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Питання для обговорення

1. Україна в ООН.
2. Участь України у миротворчих операціях ООН
3. Співробітництво України з Світовим Банком та МВФ.

Література:

1. Діяльність в рамках ООН. *Постійне представництво України при ООН*. URL: <https://ukraineun.org/ukraine-and-un/>
2. Зленко А.М. Організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. *Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О* / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во "Наукова думка", 2010. 728 с.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia_Obiednanykh_1
3. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навч. посібник. Київ: Знання, 2010. 572 с.
4. Матвієнко В. М., Головченко В. І. Дипломатична історія України (1923-1993 роки): навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 239 с.
5. Міжнародні організації. Навчальний посібник. / за ред.. О.С. Кучика. 2ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 749 с.
6. Міжнародні організації: Навч. посібник / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 223с.
7. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г.. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Назва теми/індивідуальних завдань (рефератів)	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та загальна характеристика міжнародних організацій. 1) Функції міжнародних організацій. 2) Прийняття рішень міжнародними організаціями. 3) Види міжнародних організацій та способи створення, членство в них.	6
2	Тема 2. Структура та роль ООН у міжнародних відносинах. 1) Місце та роль ООН у роки «холодної війни». 2) Структура та основні форми (методи) роботи Ради Безпеки ООН. 3) Посередницька діяльність генерального секретаря ООН	7
3	Тема 3. Діяльність ООН на світовій арені. 1) Функції та діяльність Економічної та Соціальної Ради ООН. 2) Повноваження та функції Секретаріату та Генерального секретаря ООН. 3) Місії військових спостерігачів ООН.	7
4	Тема 4. Спеціалізовані установи ООН. 1) Світова організація охорони здоров'я 2) Всесвітній банк, Міжнародний Валютний Фонд 3) МАГАТЕ	7
5	Тема 5. Євроатлантичні та європейські безпекові міжнародні організації. 1) Історія створення НАТО 2) Західноєвропейський Союз 3) Спільна Зовнішня та Політика Безпеки Європейського Союзу	7
6	Тема 6. Євроінтеграційні міжнародні організації. 1) Рада Європи – принципи діяльності. 2) Структура та система прийняття рішень Ради Міністрів ЄС 3) Функції та діяльність Європейської Комісії та	7

	Європарламенту.	
7	Тема 7. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній і південній Америці, Африці. 1) Південний спільний ринок (МЕРКОСУР) 2) Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) 3) Африканське економічне співробітництво.	7
8	Тема 8. Діяльність України у міжнародних організаціях. 1) Україна в ЧАЕС та ГУАМ 2) Співробітництво України з ЄС. 3) Співробітництво України з НАТО.	6
	<i>Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу. Обсяг реферату: 15 сторінок. Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни. Вимоги до виконання та оцінювання: основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду</i>	

	положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносів у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.	
Разом		54

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Історія появи міжнародних організацій.
2. Поняття та загальна характеристика міжнародних організацій.
3. Види міжнародних організацій та способи створення, членство в них.
4. Функції міжнародних організацій.
5. Прийняття рішень міжнародними організаціями.
6. Передумови та історія створення ООН.
7. Місце та роль ООН у роки «холодної війни».
8. Функції та основні напрямки діяльності Генеральної Асамблеї ООН.
9. Структура та основні форми (методи) роботи Ради Безпеки ООН.
10. Напрямки діяльності та механізм прийняття рішень у Раді Безпеки ООН.
11. Структура та повноваження Міжнародного Суду.
12. Функції та діяльність Економічної та Соціальної Ради ООН.
13. Повноваження та функції Секретаріату та Генерального секретаря ООН.
14. Миротворча та посередницька діяльність ООН.
15. Міжнародна організація труда.
16. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН.
17. Діяльність та структура ЮНЕСКО.
18. Світова організація охорони здоров'я.
19. Всесвітній банк, Міжнародний Валютний Фонд, Світова Організація Торгівлі.
20. Повноваження та напрямки діяльності МАГАТЕ.
21. Функції та структура НАТО.
22. Історія створення та етапи розширення НАТО.
23. Операції НАТО за її межами.
24. Західноєвропейський Союз, Спільна Зовнішня та Політика Безпеки Європейського Союзу.
25. Діяльність та перспективи розвитку ОБСЄ.
26. Принципи та інституційна структура ЄС.
27. Функції та діяльність Європейської Комісії.
28. Структура та система прийняття рішень Ради Міністрів ЄС.
29. Повноваження та формування Європарламенту.

30. Етапи розширення ЄС. Європейська політика сусідства.
31. Рада Європи – принципи діяльності.
32. Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС).
33. Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).
34. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА).
35. Південний спільний ринок (МЕРКОСУР).
36. Африканське економічне співробітництво.
37. Діяльність України в ООН.
38. Співробітництво України з Світовим Банком та МВФ.
39. Інституційне співробітництво України з ЄС.
40. Інституційне співробітництво України з НАТО.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Жукорська Я. М. Історія виникнення та становлення миротворчої діяльності ООН. *Часопис Київського університету права*. 2020. №4. С. 423-427.
2. Європейський Союз у міжнародних відносинах: навч. посіб. / В. В. Корпійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за заг. ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
3. Кучик О. Еволюція поняття міжнародної організації: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2012. Вип. 30. С. 24-32.
4. Кучик О., Кучик Г.. Формування концепту «міжнародної організації» в системі наукових дисциплін: концептуальні засади дослідження. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. 2017. Вип. 42. С. 84-96.
5. Міжнародні організації. Навчальний посібник. А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. Г. Бабець. К.: «Центр учбової літератури», 2011. 280 с.
6. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. 226 с.
7. Basic Facts about the United Nations. 42d Edition. *United Nations*, 2017. 267 p.
8. Gutner T. *International Organizations in World Politics*. SAGE publications, 2017. 304 p.
9. *International Organization and Global Governance*. Edited By Thomas G. Weiss, RordenWilkinson. Routledge. 2018. 806 p.

Додаткова

1. Бруз В.С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. К.: Либідь, 1995. 112 с.
2. Європейські Союз: історія і засади функціонування: Навчальний посібник / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко.; за ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 751 с.
3. Єременко О.К., Матвієнко В.М. ООН в документах. К.: ІМВ, 2009. 95 с.
4. Зленко А.М. Організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. *Енциклопедія історії України: Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій*

- (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во "Наукова думка", 2010. 728 с.. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Orhanizatsiia_Obiednanykh_1
5. Кузьмін Д.В. Виклики європейської безпеки та сучасна роль НАТО для України та світу. *Вісник Одеського національного університету*. Одеса. 2008. Том 13. випуск 5 (соціологія і політичні науки). С. 823-833.
 6. Ковтун О. Ю. Миротворча діяльність ООН у XXI столітті. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 96, Ч. I. С. 118-122.
 7. Максименко І. В. Безпекове співробітництво ЄС з Україною в умовах гібридних викликів та загроз. *Акторність ЄС в часи COVID-19 та політика щодо сусідів: матеріали круглого столу*, Одеса, 4 серпня 2021 / ОНУ імені І. І. Мечникова; ГО «Сприяння між культ. Співробітництву»; за заг. ред. Брусилівської О. І. Одеса: Фенікс, 2021. С. 37-42.
 8. Максименко І. В. Врегулювання криз та конфліктів як інструмент безпекового співробітництва ЄС та України. *Вісник ОНУ. Серія Політичні науки*. 2018. Т. 23. Вип. 2 (31). С. 53-68.
 9. Максименко І. В., Кузьмін Д. В. Відносини України – ЄС крізь призму стратегічної культури. *Стратегічна культура та зовнішня політика України / Під заг. ред. І. М. Ковалю, О. І. Брусилівської, В. А. Дубовика*. – Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2017. – С. 55-78.
 10. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. Підручник. К.: Знання, 2007. 461 с.
 11. Матвієнко В. М., Головченко В. І. Дипломатична історія України (1923-1993 роки): навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 239 с.
 12. Міжнародні організації. Навчальний посібник. / за ред.. О.С. Кучика. 2ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 749 с.
 13. Шпакович О. М. Право міжнародних організацій. Курс лекцій. К.: ІМВ, 2010. 129 с.
 14. Циганкова Т. М., Гордєєва Т. Ф. Міжнародні організації. Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001. 340 с.
 15. Archer C. International Organizations. 2015. 200 p.

16. Atieno C., Robinson C. (Eds.). Post-conflict Security, Peace and Development Perspectives from Africa, Latin America, Europe and New Zealand. New York: Springer International, 2019. 148 p.
17. Fahrion-Hussey C. Military Crisis Management Operations by NATO and the EU: The Decision-Making Process, Wiesbaden: Springer Nature, 2019. 343 p.
18. Hurd I. International Organizations: Politics, Law, Practice. Cambridge University Press. 2020. 334 p.
19. Karns M., Mingst K., Stiles K.. International Organizations: The Politics and Processes of Global Governance. 3rd edition. Lynne Rienner Publishers, 2015. 650 p.
20. Korosteleva E., Flockhart T. (Eds). Special issue: Resilience in EU and international institutions. *Contemporary Security Policy*. 2020. Vol. 21(2). 290 p.
21. Kuzmin D. Soft power vs hard power: is there place for the EU as such “common neighboring” countries as Ukraine? *Odesa National University Herald. Sociology and Politics*. 2018. Volume 23. Issue 2 (31). P. 262-263.
22. Matsushita M., Schoenbaum T., Mavroidis P., Hahn M. The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy. Oxford University Press. 2017. 944 p.
23. Rittberger V., Zangl B., Kruck A., Dijkstra H. International Organization. Red Globe Press 2019. 286 p.
24. Routledge Handbook of International Organization / Edited by B. Reinalda. Routledge, 2013. 148 p.
25. The Oxford Handbook of International Organizations / Ed. by J. Katz Cogan, I. Hurd, I. Johnstone. Oxford University Press, 2016. 1344 p.
26. The United Nations Security Council and War: The Evolution of Thought and Practice since 1945 / Ed by: Lowe V., Roberts A., Welsh J. Oxford University Press, 2010. 816 p.
27. The United Nations: A Very Short Introduction. Oxford University Press, 2015. 192 p.
28. White N. The Law of International Organisations. Manchester University Press, 2016. 304 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України www.rada.gov.ua

2. Європейський Союз www.europa.eu.int
3. Міжнародна організація праці (МОП) www.ilo.org
4. Міністерство закордонних справ України. <https://mfa.gov.ua/>
5. Організація американських держав (ОАД) www.oas.org
6. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) www.osce.org
7. Організація Об'єднаних Націй (ООН) www.un.org
8. Організація Північноатлантичного договору (НАТО) www.nato.int
9. Рада Європи www.coe.int/en/web/portal
10. Світова організація торгівлі (СОТ) www.wto.org

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

Засоби діагностики якості вищої освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Методи поточного/періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Залік.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу,	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при

	аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	самостійній роботі
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обгрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та

	узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль								Сума балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Індивідуальне самостійне завдання	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	8	8	10	8	10	8	8	30	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Навчальне видання

Міжнародні організації

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»

Укладачі

Максименко Ірина Володимирівна

Кузьмін Денис Валерійович

Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*
Дизайнер обкладинки *О. А. Кунтарас*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,86.
Тираж 100 прим. Зам. № 53.

Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.